N°. 3515.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden franko p. p. ƒ 6.00.
Brieven, *Gelden*, *enz.* FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

DONDERDAG 25 NOVEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 November.

Het artikel, door J. G. in de *Arnhemsche Courant* geplaatst, om de pretentiën van het ministerie van R. K. Eeredienst te bestrijden, maakt fortuin. Het is van blad tot blad gegaan, en heeft alom belangstelling gewekt. Ook het *Weekblad van het Regt* heeft dat opgenomen, met de verklaring, dat het er zijn zegel aan hecht, vooral daarop drukkende, dat het berucht Koninkl. besluit van 1824, het stokpaard van het ministerie van R. K. Eeredienst, nooit eenige wettelijke kracht heeft gehad, en gerangschikt moet worden onder de klasse van koninklijke besluiten, die de Hooge Raad herhaaldelijk tot scheurpapier gemaakt heeft.

In den stand der quæstie hebben wij alle reden te verwachten, dat de zaak besproken zal worden in de Tweede Kamer. Evenwel niet slechts om het feit, door het ministerie van R. K. Eeredienst omtrent de noodkerk van Eindhoven gesteld.

Er is nog iets anders, dat de behandeling dezer zaak in de Vertegenwoordiging wenschelijk maakt. Er is namelijk de *Memorie van Beantwoording* op het voorloopig verslag, waarin de taak van den minister van R. K. Eeredienst wordt omschreven op eene wijze, die bezorgdheid wekt. Dat stuk onderscheidt zich door zulke zonderlinge kronkelingen van woorden, als hadde men er zich op toegelegd, om volzinnen te geven, waarvan de beteekenis voor inkrimping en uitzetting vatbaar is. Van daar dat bij de eerste lezing aan een ieder niet dadelijk zal opvallen al wat men heeft getracht te rangschikken onder de bevoegdheid van een minister van Eeredienst. Men moet goed toezien, om er de gansche strekking van te vatten, die ver, verbazend ver gaat. De ingewikkelde en, als wij 't zoo zeggen mogen, de gemaskerde omschrijving van des ministers pligten moet te meer bevreemden en wantrouwen wekken, omdat de stijl van het stuk eene geoefende hand verraadt, die in staat is, om in duidelijke woorden te zeggen wat hij wil. Intusschen voor een eenigzins geoefend oog is het duidelijk genoeg, waarheen het ministerie van R. K. Eeredienst thans streeft. En dat is tot niets meer of minder dan naar eene opper-intendentie van den Staat over de Kerk.

Een woord van toelichting zal dat duidelijk maken.

De memorie van beantwoording verklaart, dat de departementen van Eeredienst niet zijn aan te merken „als *organen van kerkgenootschappen.*" Het doet ons leed, dat zulks daar zoo absoluut staat. Het is in zoo verre waar dat zij geen kerkgenootschappelijke organen zijn, dewijl zij hun mandaat van den Koning, niet van de kerkgenootschappen ontvangen; maar het is niet waar in zoover er gezegd wordt: „zij zijn niet geroepen om in den ministerraad of in eenig ander staatsbestuur bijzondere godsdienstige stemming of denkwijze te vertegenwoordigen." Deze gewrongene zinsnede wil hier vermoedelijk zeggen, dat de R. K. minister van Eeredienst in den ministerraad niet de Katholieke belangen vertegenwoordigt. Want als dat niet de zin is, dan had men geruststellijk kunnen zwijgen; het is immers buiten allen kijf, dat de minister niet de godsdienstige opiniën van Jan, Piet of Klaas vertegenwoordigt, en eene verklaring daaromtrent is overbodig. De minister is dus niet in het ministerie, om er de godsdienstige belangen der genootschappen te vertegenwoordigen. Het is wel, om het woord vertegenwoordigen, dat er behendiglijk gebruikt wordt. Maar had men het woord beschermen genomen, dat daar te pas kwam, dan had men duidelijk gesproken en de openbare bekentenis gedaan, dat men zijne taak niet begrijpt. Wij hebben toch altijd gedacht, dat de ministers van Eeredienst in het kabinet plaats hadden, om er de godsdienstige belangen te beschermen. Wat hebben zij er anders te doen dan te verhinderen, dat niet onbedacht en onwillekeurig maatregelen worden genomen, kwetsend voor de godsdienstige gezindten?

Dit zegt ons de memorie:

1°. Zorg dragen voor de toepassing der grondwettige beginselen, welke de onderlinge betrekking, de regten en verpligtingen tusschen Staat en Kerk bepalen, en niet enkel belangen van geldelijken aard, maar ook verstrekking van gelijke bescherming, en

2°. Uitoefening van een steeds wakend toezigt.

Over het een en ander een woord.

In de eerste plaats, wat de zorg betreft voor de behoorlijke toepassing der grondwettelijke beginselen, welke de betrekking, de regten en pligten tusschen Staat en Kerk bepalen, dat alles is zoo onbepaald, dat het niets zegt en alles te gelijkertijd.

Wat is die zorg? In den ministerraad, eene stem. Maar daar buiten? Er zijn eenige handelingen van geldelijken aard. Daarenboven zijn er sommige anderen van zedelijken aard, waarin de Kerk begrijpt te moeten handelen in overeenstemming met den Staat. Daar dan vindt het ministerie gelegenheid voor het in praktijk brengen van hare zorg. Maar dat is alles. Want welke zijn de regten, die de Staat heeft op de Kerk, voor welker behoorlijke toepassing de Eerediensten moeten zorgen? Die zijn ons onbekend. Wij hebben altijd gedacht, dat onder het ministerie van Justicie de bediedenaren der regtsmagt belast waren met de handhaving der wetten en verordeningen voor zoo ver speciale wetten, die niet aan andere beambten hadden opgedragen. Hebben wij ons vergist? Of is het ministerie van Eeredienst een onderdeel geworden van het ministerie van Justitie, of omgekeerd, is het ministerie van Justicie een onderdeel geworden van het mininisterie van Eeredienst? Maar waar zijn dan de agenten van het departement van Eeredienst in de provinciën te vinden? Zijn er instruktiën, die de beambten van de parketten tot dienaren maken ondergeschikt aan de departementen van Eeredienst? Of welke zijn soms de speciale wetten, die aan de departementen van Eeredienst de zorg opdragen voor de toepassing der grondwettige beginselen, enz.? Dat alles hangt in de lucht, en komt neer of op onbeteekenende algemeenheden óf op inbreuken op de bevoegdheid van andere departementen van algemeen bestuur.

In de tweede plaats hebben de Eerediensten „een steeds wakend toezigt" te houden. Waarop? Op de kerkgenootschappen en „hunne veelvermogende besturen, menigvuldige inrigtingen, openbare gebouwen, gestichten van opvoeding en onderwijs, instellingen van weldadigheid, enz." Want „uit aanmerking daarvan", dat de kerkgenootschappen door al die middelen diep ingrijpen in alle maatschappelijke aangelegenheden, is het noodzakelijk, dat het departement een „*steeds wakend toezigt*" houdt.

Van welken aard is dat steeds wakend toezigt? Is dat louter repressief? Of is dat ook preventief?

Men aarzelt niet te zeggen, dat het ook preventief is. Want dat waken wordt genoemd te zijn eene *doeltreffende leiding* en regelmatige toepassing der bij het VIe hoofdstuk van de Grondwet vastgestelde betrekking tusschen den Staat en de kerkgenootschappen en de daaruit voortvloeijende regten en verpligtingen.

Er is dus van wege het departement eene doeltreffende leiding noodig. Leiding voor wie? Voor Kerk en Staat tevens. Men zegt immers verder, dat men langs gepaste wegen en door vrede stichtende tusschenkomst harmonie wil brengen tusschen de vaak uiteenloopende belangen, waarin Kerk en Staat betrokken zijn.

Zoo zal dan het departement optreden als superintendent over Kerk en Staat, opdat beide onder de *leiding* van dat departement in vrede leven!

De pretentie is niet gering. Wij gelooven in de eerste plaats, wat den Staat betreft, dat de overige departementen geen lust zullen hebben, om zich de superintendentie van het ministerie van Eeredienst te laten welgevallen. En in de tweede plaats, dat de kerkgenootschappen niet geneigd zullen zijn, om den titularis van het departement van Eeredienst als den civielen Paus der kerkgenootschappen te aanvaarden, die langs gepaste wegen eene *doeltreffende leiding* aan de kerkgenootschappen geven zal. Leiding aan hunne veelvermogende besturen, aan hunne menigvuldige inrigtingen, openbare gebouwen, gestichten van opvoeding en onderwijs, instellingen van weldadigheid, enz. Let op dat en zoo voorts, die zeer beteekenend is en zich uitbreidt in 't oneindige.

Men ziet uit dat alles, dat de plannen van het departement nog al ver gaan. Ware 't slechts op het papier, wij zouden er om lagchen. Maar die pretentiën komen ook in praktijk, voorzigtig en langzamerhand, ten einde *éclat* te vermijden. Dat kan niet geduld worden. En men moet dat streven stuiten bij het begin. Want als de departementen van Eeredienst daarheen streven, om Jozefisterij in ons land in te voeren, en de aanslagen van Gobau en van Gert te vernieuwen, dan mogen, wat ons betreft, de departementen van Eeredienst liever van daag nog dan morgen ten gronde gaan.

Wij schrijven den minister van Eeredienst geene kwade bedoelingen toe. Wij zijn daar zoo ver af, dat wij 't zelfs betwijfelen of hij de strekking heeft gevat van de memorie van beantwoording, die hij heeft onderteekend. Maar wij hebben hier niet te doen met bedoelingen; wij bestrijden beginselen, die door daden in praktijk komen, en die ons leiden naar een toestand zoo min door de Grondwet als door wetten gewild. Er is niets in onze wetgeving, dat aan de departementen van Eeredienst veroorlooft zich tot superintendenten over de Kerk op te werpen, gelijk dat de memorie voorheeft te doen, als wij haar wel begrijpen. Wij zullen gaarne eene andere verklaring vernemen, zoo men die mogt willen geven. Maar ook dan nog zullen wij aan den steller der memorie antwoorden, dat wie het goede opregtelijk wil, en zijne pen meester is, zijne toevlugt niet behoeft te nemen tot de met kunst ingekleede zinsneden, die wij besproken hebben en die voorbedachtelijk gekozen schijnen om, middelerwijl men een verderfelijk stelsel ontwikkelt, onder velerlei verklaring te kunnen worden aan den man gebragt.

Heden heeft de jaarlijksche plegtige Hoogmis plaats gehad, opgedragen in de kerk van den H. Franciscus (Boomskerk), ten behoeve der veelvuldige leden van de Vereeniging tot weldadigheid," die in grooten getale waren opgekomen. De Eerw. Heer Spoorman hield daarbij de gebruikelijke rede, waarin hij aan de leden der Vereeniging de voordeelen van de liefdadigheid voorstelde. Die voordeelen vatte hij onder drie hoofdpunten te zamen. De liefdadigheid doet wel aan Christus, bidt om vergiffenis van zonde, en bereidt zich een hemelsch loon, drie waarheden, die met welsprekendheid voorgedragen, den geest van liefde in de toehoorders ongetwijfeld hebben verlevendigd.

Men schrijft van hier aan de *N. R. Ct.*: De brand, die dezer dagen woedde (hier wordt de brand in het *fort* op den O. Z. Achterburgwal bedoeld) en waarbij 5 personen verbrandden en één ernstig gewond werd, heeft, vooral na de arrestatie van den man en diens huisvrouw die den kelder bewoonden, een diepen indruk gemaakt. Die indruk wordt nog versterkt, nu door sommigen wordt beweerd, wat echter niet zeker is, dat de beschuldigden, na eerst op de meest bepaalde wijze te hebben ontkend, tot bekentenis zouden zijn gekomen. Wat echter meer bepaald is, en voor welks zekerheid men kan instaan, is, dat de vermoedens, tegen hen gerezen, van zeer ernstigen aard zijn, en op gewigtige aanwijzingen zijn gegrond. Intusschen heeft het gebeurde op nieuw de aandacht op den tegenwoordigen toestand van ons brandwezen gevestigd, en men vraagt elkander af, wat wel de pogingen zijn, die gedurende het ongeval tot redding van personen zijn gedaan? Terwijl te Rotterdam reeds een toestel tot redding van menschen aanwezig is, staat bij ons de redding van goederen nog altijd op den voorgrond. De nieuwe organisatie (?) van ons brandwezen heeft daarin geene verbetering gebragt. Integendeel heeft o. a. het uitloven van premiën uitsluitend het gevolg, dat de manschappen aan iedere spuit hun best doen, het eerst water te geven, zonder dat aan iets anders wordt gedacht, zoodat men niet alleen voorbeelden kent, dat de manschappen van eene spuit de slang van eene andere afsneden, maar ook dat, gelijk onlangs gebeurde bij een kleinen brand, eene schade van ƒ 27,000 door water werd veroorzaakt, of dat men ergens de ruiten

insloeg en water gaf, omdat een persoon zich verbeeldde dat er brand in dat huis was en de brandspuit haalde. Men ziet dus dat de klagten van onzen tegenwoordigen burgemeester en van verschillende raadsleden, over de tegenwoordige organisatie, verre van ongegrond zijn. Dat ook de burgerij zich beklaagt en de tegenwoordige inrigting hoogst impopulair is, bewijst de omstandigheid, dat dezer dagen op een dag voor een der kantongeregten 80 personen zijn veroordeeld, die bij één brand waren achterwege gebleven, en dat gedurende de maand Oktober wegens het wegblijven bij de oefening met de spuit, bijna 200 geaffekteerden van de brandspuit zijn gecondemneerd.

De minister van Financiën, in ervaring gekomen zijnde dat vele belanghebbenden geene kennis dragen van de vóór een ieder bestaande gelegenheid om op de postkantoren hier te lande brieven bestemd voor militairen beneden rang van officier bij de zee- of landmagt in de Nederlandsche kolonien dienstdoende, mits die brieven enkel zijn en geen ingeslotene bevatten, tot aan de plaats van bestemming te frankeren tegen betaling van het voor de dus genoemde militaire brieven bepaalde binnenlandsche port van vijf cents, heeft het niet ondienstig geacht daarop mits deze de aandacht der belanghebbenden te vestigen; onder opmerking evenwel dat de aldus gefrankeerde brieven niet met de Oost-Indische landpost, of met de West-Indische pakketbooten over Engeland, maar door middel van bijzondere scheepsgelegenheden uit eene der havens van het Rijk verzonden worden.

Het Prov.-geregtshof van Zuid-Holland heeft bij arrest van heden bevestigd het vonnis van de Arrond.-Regtbank te 's Gravenhage van 11 Okt. jl., waarbij F. W. Bade, schaapherder te Vrijenban, is schuldig verklaard aan lasterlijke aanklagt bij geschrift en veroordeeld tot korrektionneele gevangenisstraf van zes maanden en geldboete van ƒ100, met ontzegging gedurende 5 jaren van de regten, vermeld bij art. 8 der wet van 29 Junij 1854 (*Staatsbl.* N°. 102), en waarbij aan de zich in de strafzaak gevoegd hebbende beleedigde partij (den vroeger in hechtenis geweest zijnde knecht) als schadevergoeding was toegewezen eene som van ƒ100.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een ontwerp van wet tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg eener straat te 's Gravenhage.

Het bekende adres van de Prov. Staten van Noord-Holland, houdende verzoek, dat bij de diskussie over de koncessie van den Noorder-spoorweg op de belangen der provincie gelet worde, is eergisteren bij de Tweede Kamer ingekomen, even als dat van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam, over het in acht nemen van de belangen dier stad bij den aanleg van spoorweglijnen.

Den 19 dezer hebben de Provinciale Staten van Groningen hunne laatste en tevens belangrijkste zitting gehouden. Onder anderen is daarin besloten zich ter zake van den aanleg van Spoorwegen met een adres te wenden tot de Tweede Kamer om bij deze vergadering aan te dringen op de goedkeuring van het wetsontwerp haar van regeringswege aangeboden. Van niet minder gewigt is een ander besluit omtrent de verbetering der scheepvaartkanalen in dit gewest genomen. Doordrongen van de groote behoefte aan die verbetering en in de onzekerheid verkeerende omtrent de voornemens der hooge regering tot geldelijke ondersteuning der haar voorgelegde plannen, hebben de Staten besloten eene kommissie uit haar midden, met den kommissaris des Konings aan het hoofd, naar 's Hage af te vaardigen, ten einde in dezen zekerheid te erlangen.

Bij beschikking van den 20n November 1858, is aan de gebroeders Wenmaekers, te Maestricht, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene stoomsleepdienst over de Maas, de Noord, de Merwede, de Waal, de Dieze, van Brielle tot 's Hertogenbosch, over de Waal tot Lobith, over den Rijn en de Lek van Pannerden tot Krimpen, over den IJssel tot Deventer, over den Hollandschen IJssel tot Gouda en over de Dordsche Kil en het Hollandsch Diep.

Den 21n November de Neder-Rhijn te Arnhem zonder ijs. In de Roodvoet het ijs los.

Op den IJssel de staat van het ijs dezelfde.

Den 22n de Neder-Rhijn te Arnhem alsnog zonder ijs. Op de Lek te Vreeswijk, beneden het veer, het ijs vast; vóór het dorp zonder drijfijs. Overtogt met zeilpont en roeibooten.

Op den IJssel geene verandering in den staat van het ijs.

Z. M. heeft benoemd: tot kantonregter te Oud-Beijerland, Mr. W. P. Smits; tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, von Niethammer.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 23 November.

In deze zitting is voortgezet de behandeling van het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis, tot afkoopbaarheid der tienden.

Artikel 5 was, door den voorsteller gewijzigd, aldus voorgedragen:

„Indien het goed gedurende de laatste vijftien jaren geene tiendpligtige vruchten heeft opgebragt, wordt, in geval van verschil, het beloop van den afkoop door den regter, na verhoor van deskundigen, geregeld."

De heer van Asch van Wijck wenschte het woord *gedurende* veranderd te zien in het woord *in*, welk voorstel met 49 tegen 6 stemmen werd verworpen, terwijl, volgens het verlangen van den heer Thorbecke, met 30 tegen 26 stemmen beslist werd om de woorden *in geval van verschil* te doen vervallen, wordende het aldus gewijzigd artikel zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De heer van Deinse stelde bij wijze van amendement voor om art. 6:

„De novale tienden van gronden, die vóór de uitvaardiging dezer wet nog nimmer zijn ontgonnen of sedert vijftien jaren woest gelegen hebben, of wel door droogmaking en inpoldering vruchtgevend zijn gemaakt, zijn afkoopbaar tegen het twintigvoud van het tiende der opbrengst van den grond in het jaar, waarin dezelve het eerst na de aangevangen ontginning met tienbare vruchten is bezaaid of bepoot geworden. In geval van verschil, wordt de afkoopsom door den regter na verhoor van deskundigen vastgesteld."

uit het wetsvoorstel te ligten.

Na eene beraadslaging, gevoerd tusschen de heeren van Deinse de Kempenaer, Dullert, Wintgens, van Hall, Meeussen, van der Linden en van Nispen van Sevenaer, en nadat de heer Sloet tot Oldhuis te kennen gegeven had, dat hij bereid was om het artikel weg te nemen, maar liever de beslissing over dit punt aan de Kamer overliet, werd het artikel bij stemming met algemeene stemmen verworpen.

De heeren Thorbecke, Hengst, van Akerlaken, Heemskerk en Meeussen droegen voor om art. 7, luidende:

„Ingeval krijtende tienden of bijentienden reeds in de jaarlijksche praestatie eener vaste geldsom zijn overgegaan, zijn zij afkoopbaar tegen het twintigvoud van dit bedrag.

„In elk ander geval zijn zij afkoopbaar tegen het twintigvoud der opbrengst, gedurende de laatste tien jaren door elkander gerekend.

„In geval van verschil, wordt de afkoopprijs door den regter, na verhoor van deskundigen, vastgesteld"

te doen wegvallen.

Met dat verlangen heeft de Vergadering, nadat de heeren Sloet tot Oldhuis, van Akerlaken en Meeussen daarover het woord gevoerd hadden, zich met 41 tegen 19 stemmen vereenigd.

Dezelfde heeren hadden voorgedragen om art. 8, luidende:

„Ingeval de tiend van een verpacht stuk land is afgekocht, wordt het aan de keuze van den pachter overgelaten om gedurende de overige pachtjaren vijf per cent van de afkoopsom aan den eigenaar te betalen, of de pacht te laten varen."

aldus te lezen:

„Ingeval de tiend van een verpacht stuk land is afgekocht, wordt het aan de keuze van den pachter overgelaten, gedurende de overige pachtjaren aan den eigenaar vijf per cent van de afkoopsom te betalen of de tiend te blijven voldoen."

Welke redaktie door den heer Sloet tot Oldhuis overgenomen zijnde, het nieuw artikel met 59 tegen 1 stem aangenomen werd.

De heer van Deinse stelde aan de vergadering voor om art. 9, luidende:

„Ingeval de tienden met eene hypotheek bezwaard zijn, wordt bij afkoop de hypotheek uit de afkoopsom afgelost. De afkoopsom wordt gekonsigneerd, tot dat daarnit het bedrag van de hypotheek gekweten en de inschrijving doorgehaald is."

te doen vervangen door een artikel van den volgenden inhoud:

„Ingeval de tienden met eene hypotheek bezwaard zijn, wordt bij afkoop de afkoopsom aan den hypotheekhouder uitbetaald ten bedrage of, zoo ver niet strekkende, op rekening van de hypotheek, tegen kwijting en doorhaling van de hypothekaire inschrijving. De afkoopsom kan intusschen gekonsigneerd blijven."

Nadat de heeren van Deinse, Dullert, Godefroi, Sloet tot Oldhuis en van Akerlaken het woord gevoerd hadden, werd het amendement van den heer van Deinse met 47 tegen 13 stemmen, en het art. 9 zelf met 34 tegen 26 stemmen verworpen.

Art. 10, de bepaling inhoudende dat, ingeval tienden met lasten bezwaard zijn, bij den afkoop het geldelijk bedrag van den last berekend wordt tegen het twintigvoud daarvan, enz. werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De heer Sloet tot Oldhuis voegde een nieuw artikel na art. 10 in zijn voorstel, van den volgenden inhoud:

„Het verzoek tot benoeming van deskundigen door den regter geschiedt bij requeste, door de meest gereede partij."

De heer Godefroi verlangde een ander artikel in te lasschen, aldus luidende:

„Tegen de regterlijke uitspraken, bij de vorige artikelen bedoeld, wordt geen hooger beroep toegelaten."

Beide artikelen werden, nadat aan de behandeling deel genomen was door de heeren voorstellers, van Deinse en van Akerlaken, verworpen, dat van den heer Sloet tot Oldhuis met 43 tegen 18, dat van den heer Godefroi met 50 tegen 11 stemmen.

De heer Sloet tot Oldhuis meende het noodig in de wet de volgende nieuwe bepaling te doen opnemen:

„Door deze wet wordt geene verandering gebragt in de wijze van afkoop van de tienden der kroondomeinen."

De heer van Zuylen van Nyevelt stelde de volgende redaktie voor:

„Door deze wet wordt geene verandering gebragt in de wijze van afkoop der tienden van het kroondomein en van het staatsdomein.

Over beide voorstellen werden breedvoerige beschouwingen in het midden gebragt door de heeren van Hall, van Zuylen van Nyevelt, Elout van Soeterwoude, Wintgens, Thorbecke, van der Linden, van Nispen van Sevenaer, Schimmelpenninck van der Oije en Sloet tot Oldhuis, die in den loop der behandeling te kennen gaf zich met de redaktie van den heer van Zuylen van Nyevelt te vereenigen, waarop dit artikel in stemming gebragt met 44 tegen 17 stemmen werd aangenomen.

Na de goedkeuring van art. 11 en de beweegredenen, is het wetsvoorstel met 42 tegen 19 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: de Brauw, Duymaer van Twist, Storm, de Kempenaer, van Asch van Wijck, Luyben, van Lynden, Stolte, van Forest, Sander, van der Linden, Schimmelpenninck, Elout van Soeterwoude, van Hall, Heemskerk, Hockwater, van Franck, van Reede van Oudtshoorn en Anemaet.

De Vergadering heeft daarna met algemeene stemmen aangenomen het wetsontwerp tot goedkeuring der begrooting van den arbeid der gevangenen, nadat door den minister van Justitie inlichtingen waren gegeven op de aanmerkingen voorkomende in het eindverslag der kommissie van rapporteurs.

De wetsontwerpen: 1°. tot amortizatie van rentegevende nationale schuld, en 2°. tot regeling van het fonds voortspruitende uit koopprijzen van domeinen werden ten slotte achtereenvolgens zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

De heer van Deinse deelde eenige beschouwingen mede over het armbestuur, bij de behandeling der konkluzie van het rapport der kommissie tot onderzoek van het regering verslag omtrent dit onderwerp over 1856, waarna de bedoelde konkluzie zonder hoofdelijke stemming werd goedgekeurd.

ROTTERDAM, 22 Nov. Aan de markt van heden waren de prijzen der boter: 1ste kwal. ƒ 59, 2de kwal. ƒ 56, 3de ƒ 52.

GORINCHEM, 22 Nov. De marktprijzen van heden waren als volgt: Tarwe ƒ 8 a ƒ 9.70; Rogge ƒ 5.70 a ƒ 6.50; Gerst ƒ 4.90 a ƒ 5 50; Haver ƒ 3 a ƒ 4.90; Boonen ƒ 7.80 a ƒ 9.50; Zaad zonder handel; Boter ƒ 0.90 a ƒ 1 het Ned. ℔.; Kaas ƒ 16 a ƒ 20 de 50 Ned. ℔.; Eijeren ƒ 3.20 de 100 stuks; Aardappelen ƒ 1.40 a ƒ 1.70 het mud.

De graanhandel was zeer levendig doch door het besloten water weinig aanvoer. Ook was de aanvoer van vee niet zoo groot, als naar gewoonte op dien dag, ook de handel was gering en steeds tot lagere prijzen.

BENNENBROEK, 23 Nov. Heden heeft alhier de aanbesteding plaats gehad van het bouwen van twee kerken en een pastorie, voor de R. K. gemeente in de Haarlemmermeer, welk werk is aangenomen door den heer H. van Meerendonk, aannemer te Tilburg, voor de som van ƒ 56,900. Daar de aanneemsom onder de begrooting was, is het werk dadelijk gegund.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Nov. De begrafenis van mevrouw de Lightenvelt, waarbij het gansche korps diplomatiek tegenwoordig was, heeft heden ochtend plaats gehad.

— Het wordt bevestigd dat de Parijsche bladen van hoogerhand uitgenoodigd geworden zijn de polemiek over de zaak van Mortara te laten rusten, alsmede dat de ministeraad voornemens was den *Univers* een waarschuwing te doen toekomen wegens zijn artikelen tegen sommige besluiten van prins Napoleon, betreffende Algiers. Het moet, volgens een korrespondentie, op voorspraak van prins Napoleon-zelven zijn, dat die waarschuwing achterwege bleef.

— Men schrijft uit Lissabon, dat de laatste aardbeving in Portugal groote ongelukken heeft veroorzaakt; te Setubal stortten vele huizen in en verscheidene personen werden gedood of gekwetst; er moeten maatregelen worden genomen om de huizen, waaruit de bewoners gevlugt waren, tegen berooving te behoeden.

— Men schrijft uit St. Petersburg, dd. 3 15 Nov.,

„Een der uitstekendste hoedanigheden van Keizer Alexander is zonder tegenspraak zijne waarheidsliefde; honderd malen heeft hij te dien aanzien zijn wil te kennen gegeven. In der tijd heeft men gemeld met hoeveel nadruk die vorst zijnen ministers aanbeval hem niets te verbergen. Ook hebben de laatste verslagen van het departement van Binnenlandsche Zaken en dat der Financiën, voor het eerst naar waarheid, het een den toestand der boeren en der policie, het ander Ruslands financieëlen toestand voorgesteld.

„Doch dit is niet met alles het geval geweest, en ten aanzien der vrijstelling van de kroonboeren zijn er zonderlinge zaken bekend geworden.

„Betreffende 's Keizers waarheidsliefde, werd onlangs een daad verhaald, welke in dit land als een groote stoutmoedigheid mag aangemerkt worden; namelijk eene openbaring, door een ondergeschikt ambtenaar den Keizer gedaan. Men zou het feit als een fabel kunnen beschouwen, indien de bijzonderheden daarvan niet uit eene bron voortkwamen, waaraan men het meeste geloof kan hechten.

„Het is bekend dat er een hoofdkomité bestaat, door den Keizer ingesteld, om ter zake der vrijstelling van de lijfeigenen met de overige komités briefwisseling te houden, mededeelingen te doen, plannen te ontwerpen, kortom al het noodige uit te voeren, om aan het groote werk, dat nu omstreeks een jaar geleden bevolen werd, eene spoedige uitvoering te bezorgen.

„Dit hoofdkomité, gepresideerd door prins Orloff, die tevens voorzitter van den Rijksraad is en van dien der ministers, bestaat enkel uit leden van het eerste Staatsligchaam des rijks, alle lieden waartegen de grootvorst Konstantijn vaak krachtig te strijden heeft gehad, en niet vreesde bij die gelegenheden hun harde waarheden te zeggen.

„Hoewel het daaruit blijkt dat zij op weinige uitzonderingen na aan al de denkbeelden der vorige Regering zijn gehecht gebleven, kan men hun toch geen goede trouw ontzeggen. In bewegingloosheid geboren, zien zij niet zonder bekommering de beweging, die ontstaat. Als eigenaars van met lijfeigenen bevolkte landgoederen vreezen zij, en misschien niet zonder reden, de krizis die ongetwijfeld op de vrijstelling zal volgen. Zij keuren die alzoo niet goed en leenen er zich slechts onwillig toe.

„Dit werd spoedig ruchtbaar: men sprak van geheime oppozitie, van onstuimige diskussiën, van 't keizerlijk misnoegen, enz.; doch slechts als losse geruchten, tot eindelijk de waarheid er van volkomen aan 't licht kwam.

„Bij het hoofdkomité was onder andere ambtenaren een jong sekretaris van den Staatsraad, de heer Serna Solowewitch, belast met de redaktie der onderhandelingen van het komité, 't geen hem in staat stelde daarvan beter dan iemand den geest en de strekking te beoordeelen. Nu meende hij te zien dat die strekking niet behoorlijk was en dat zij, die de uitvoering der vrijstelling moesten bespoedigen, het beginsel er van trachtten te vervalschen en door middel van listige bewoordingen en ingewikkelde vormen er op uit waren om, ondanks hunne vrijstelling, de boeren in de afhankelijkheid der landheeren te behouden. Het eerlijk en regtvaardig gemoed des jongelings was hierover verontwaardigd en het denkbeeld verrees in hem om den Keizer, wiens edelmoedige bedoelingen hij kende, met de waarheid bekend te maken, en hij schreef mitsdien een brief.

„Na dit besluit genomen te hebben, en aan zijn stap allen schijn van baatzucht willende ontnemen, was het eerst wat Solowewitch deed zijnen chefs zijn ontslag te verzoeken, maar wijl men hem wilde behouden, zoo verklaarde hij opregt de oorzaak van zijne aftreding.

„Daar het hof te Tsarskoe-Selo was vertrok de heer Solowewitch met den spoortrein derwaarts en bevond zich in een der rijtuigen toevallig in gezelschap met den prins D., die in dagelijksch verkeer met den Keizer was. Ter zijner bestemming aangekomen, verzocht de heer Solowewitch den prins hem eenigen raad te geven, ten aanzien der wijze hoe hij den Tzar zou naderen. De prins toonde zich bereidvaardig en zeide hem, dat de Keizer binnen anderhalf uur in de nabijheid van den grooten vijver zou wandelen en hij Zijne Majesteit daar kon naderen. De jongeling deed wat hem gezegd was en den Tzar op de aangewezene plaats met een zijner zoontjes ziende, boog zich en nam den brief uit zijn jaszak.

„De Keizer beantwoordde den groet zonder den brief te hebben opgemerkt; maar de jonge grootvorst had dien gezien en zeide dit tot zijn vader. Toen keerde de Keizer om en gaf den jongeling door een wenk te verstaan, dat hij mogt naderen. Deze gehoorzaamde en zeide: „Sire, mijn vurige wensch om den Staat en uwer Majesteits edelmoedigheid te dienen heeft mij tot den stap aangemoedigd, die misschien niet wettig, maar mij door mijn pligt en mijn hart voorgeschreven is. Ik bid u, sire, dezen brief te willen lezen."

„De Keizer antwoordde: „Goed, ik zal hem lezen, geef hem aan mijn dienstdoende adjudant."

„Met uw verlof, Sire; ik mag dezen brief slechts in uwer majesteits eigen handen stellen; in andere handen zou ik mij aan een onvermijdelijk ongeluk, en zonder eenig nut voor het land blootstellen. Wees zoo genadig den brief te ontvangen en te lezen: het betreft het hoofdkomité voor de vrijstelling der boeren, dat aan uwe majesteit de waarheid verbergt in een zaak, waarvan Ruslands lot afhangt." De Keizer vestigde, die woorden hoorende, zijn blik op den spreker, en zijn aangezigt werd ernstig zonder evenwel ontevredenheid te verraden.

„Welnu, geef uw brief, zeide hij, ik zal hem lezen, en na hem aangenomen te hebben, verwijderde hij zich.

„Dadelijk spoedde Solowewitch zich naar den prins D... om hem van het gebeurde kennis te geven, doch deze kon hem niet ontvangen; op herhaalden aandrang evenwel des jongelings werd hij toegelaten, en verhaalde wat men gelezen heeft, niet zonder diep bewogen te zijn. De prins stelde hem gerust en de jongeling keerde naar St. Petersburg terug.

„Den volgenden dag bezocht hij den sekretaris van het hoofdkomité en deelde hem den door hem gedanen stap en den inhoud van zijnen brief aan den Keizer mede. De sekretaris was verstomd — de stoutmoedigheid van den beambte had hem van zijn stuk gebragt. Doch na zich hersteld te hebben, zeide hij: „Gij gaat niet van hier, mijnheer, ge hebt een verfoeijelijke daad gepleegd.... Ge zult het u berouwen."

„Ik heb naar mijn geweten gehandeld en mijn pligt gedaan, Excellentie; wees verzekerd dat ik door mijne daad geene belooning heb willen najagen. Ik bezit een tamelijk vermogen, waarvan ik onafhankelijk bestaan kan; ben ongehuwd, heb mijn ontslag genomen en wensch niets anders dan naar mijn landgoed te gaan en er rustig te leven." De heer Boutkoff antwoordde hem eenvoudig met het bevel van met hem naar den prezident van het hoofdkomité te rijden. Maar verbeeld u de nieuwe ontsteltenis van den staats-sekretaris toen bij prins Orloff aangekomen deze op een onzachten toon tot hem zeide:

„Mijn waarde Boutkoff, van ochtend heb ik van den Keizer den brief van mijnheer ontvangen, met een eigenhandig geschrevene kantteekening Zijner Majesteit;" en zich vervolgens tot Solowewitch wendende, hernam hij: „Z. M. heeft mij bevolen u uit 's Keizers naam te danken en u te zeggen, dat gij een edel hart bezit en een ijverig ambtenaar zijt. Ook heeft de Keizer mij bevolen u, als een zeer bekwaam persoon, in zijne dienst te behouden."

„Weinige oogenblikken na zijne tehuiskomst ontving de heer Solowewitch de uitnoodiging om zich tot den heer Boutkoff te begeven; hij gehoorzaamde aan dat bevel en de staatssekretaris maakte hem bekend, dat, wijl hij het vertrouwen van het hoofdkomité verloren had, hij niet meer tot die administratie behoorde, maar aangezien de Keizer zijn wil had te kennen gegeven, dat hij in dienst zou blijven, men hem een ander ambt zou geven."

„Doch de Keizer, die ondertusschen onderzoek nopens den jongeling had laten doen, verklaarde dat hij zijne betrekking in hetzelfde komité moest behouden. Dit belette evenwel niet dat van dit bevel zooveel mogelijk werd afgeweken, en men hem bij de archieven plaatste. Nu begrijpe men wat de archieven kunnen zijn van een administratie, die nog geen jaar bestaan heeft."

ENGELAND.

LONDEN, 22 Nov. Het gerucht loopt, dat tusschen de hoofden der Whigpartij en Palmertons aanhangers een plan wordt beraamd, om de hervormingsbill te doen schipbreuk lijden tegen de vormen der Britsche parlementaire regering, waartoe deze zoo geschikt zijn. De in de laatste dagen gehoudene redevoeringen van sir Cornewall, Lewis en den heer Bouverie, geven eenigen grond aan dat gerucht; want deze twee voormalige ministers hebben zich zijdelings tegen elk hervormingsplan uitgesproken, met de verklaring dat Engeland te vreden is met wat het bezit.

— De *Morning Herald* berigt, dat de zoo gewigtige quæstie van het transito door de Staten van Centraal-Amerika beslist is. De kabinetten van Washington, Londen en Parijs zouden het eens zijn geworden nopens de maatregelen, die dienen moeten om de onzijdigheid der verschillende wegen, welke in dat gedeelte der wereld den Atlantischen Oceaan met de Stille Zuidzee verbinden, te beschermen. Met dat doel, zegt men, zou Engeland bereids twee oorlogschepen naar de kusten van Nicaruaga gezonden hebben.

— Zooals reeds gemeld is heeft het goevernement der Vereenigde Staten van Amerika aan Spanje kennis gegeven, dat het zich niet zou verzetten tegen het voornemen van Spanje om van Mexiko gewaperderhand voldoening te eischen. De vrees voor eene interventie van de zijde van het kabinet te Washington, en misschien voor eene tegen Kuba gerigte expeditie, verhinderde tot hiertoe een oorlog van Spanje tegen Mexiko. Doch nu schijnt dat beletsel opgeheven; evenwel zal Spanje zich slechts voorloopig er bij bepalen oorlogschepen naar de kusten van Mexiko, naar Tampico en Vera Cruz te zenden om zijne onderdanen te beschermen in den burgeroorlog tusschen de progressisten en Zuloaga.

Daarentegen melden andere uit New-York ontvangen brieven, dd. 10 dezer, dat er in Nieuw-Orleans een komité is gevormd om toebereidselen ter overweldiging van Kuba te maken; maar men gelooft dat Engeland en Frankrijk Spanje zullen beschermen.

Wat Marokko betreft, de Keizer Abder Rhaman zou aanbiedingen hebben gedaan, ten einde de verschijning eener Spaansche vloot voor de kusten van dat rijk te beletten. Engeland, naar men zegt, zou hem dien raad hebben gegeven, uithoofde het vreest dat er in dat gedeelte van Afrika botsingen zouden kunnen ontstaan, waarvan Frankrijk ter uitbreiding zijner Algerijnsche bezettingen kon gebruik maken.

— Uit Athene worden eenige bijzonderheden gemeld nopens het verblijf van lord Redcliff in Griekenlands hoofdstad. Het schijnt dat de oude diplomaat ten aanzien van Turkije, sedert zijne laatste reis naar Konstantinopel, veel van zijne illuziën heeft verloren; hij zou altans de ontvangen indrukken en zijne ontmoediging niet verheeld hebben, en de raad om gematigd en geduldig te zijn, welke hij den Grieken heeft gegeven, zou kunnen doen gissen, dat in zijn geest het vermolmd gebouw der Turksche heerschappij op 't punt staat van in te storten.

Lord Stratford de Redcliffe heeft Athene verlaten om zich naar Rome te begeven. — Men verwachtte te dier stede den heer de Thouvenel, die in 1830 Griekenland tegen de aanvallen van lord Palmerston verdedigde, 't geen hem daar veel achting heeft verworven.

Verscheidene eigenaars van wijnbergen op het eiland Santorin hebben met Fransche wijngaardeniers een overeenkomst gesloten, om derwaarts te gaan ten einde hun eene betere wijnbereiding te leeren; zoodat het te verwachten is dat de Santorin-wijn, bereids de beste in Griekenland, spoedig onder den wezenlijk goeden wijn zal kunnen gerangschikt worden.

— Het Britsche leger in Indië zal, als alle versterkingen daar aangekomen zijn, honderd duizend man tellen behalve de inlanders.

— Uit Kalifornië zijn berigten van 11 Okt. Van de Frazer-rivier waren geheele schepen met teleurgestelde goudzoekers teruggekeerd en er vertrokken geene gelukzoekers meer derwaarts.

— Tusschen België en Chili was een handelstraktaat gesloten.

Generaal Echenique, die de wijk naar Bolivia had genomen, bereidt een nieuwen aanval tegen Peru.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		23 NOV. 4½ u.	a		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.				
Nederl. Bank	4 „		„		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64 1/16	„	64 3/16	64⅛
Dito Dito	3 „	75 9/16	„		
Dito Dito	4 „	98⅛	„		
Amortisatie-Syndikaat	3½ „	92½	„		
Aand. Handel-Maatsch.	„	141⅞	„	142	
Oost-Ind. Leening	4 „	97¾	„	97 13/16	
Aand. Holl. Spoorweg		75	„		
Leening idem	4½ „		„		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „		„		
Maatschappij van Weld.	4 „		„		
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ „		„		
Dito *Rothschild*	2½ „		„		
Frankrijk, Certifikaten	3 „		„		
Spanje, Obligatiën	1½ „	30 3/16	„	30¼	
Dito	3 „	45 13/16	„	45⅞	
Dito Binnenlandsche	3 „	41¼	„		
Amortisable Schuld		10 7/16	„	10 9/16	
Bewijzen Coupon			„		
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*		86	„		
Portugal, Obligatiën	3 „	47 1/16	„	47⅛	
Dito 1856	3 „	45 13/16	„	45⅞	
Uitgestelde		29¾	„		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 „	106¼	„		
Dito bij idem 1828/1829	5 „	104⅛	„		
Cert. bij idem 1831/1833	5 „	91½	„	91⅝	
Dito bij idem 1840	4 „	86 1/16	„	86⅛	
Dito bij *Stieglitz*	4 „	86	„		
Dito Nieuwe	4 „		„		
Dito 5de Serie	5 „	97 13/16	„	97⅞	
Dito 1855, 6de Serie	5 „	102	„		
Dito Adm. te Hamburg	5 „		„		
Dito dito te Londen	5 „		„		
Dito dito dito	4½ „	99	„		
Inschrijv. in Assignatiën	6 „		„		
Certifikaten van dito	6 „		„		
Spoorweg Aktiën	5 „	78½	„	78¾	78¾
Polen, Aand. 1835, fl. 500		157½	„		
Obligatiën	4 pCt.	81⅞	„		
Pruissen, Oblig.	4½ „		„		
Aandeelen 1854	3½ „	207¾	„	208	
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „		„		
Dito dito	4 „	63½	„		
Dito Metalliek	5 „	78⅜	„	78½	78⅜
Dito Rente Amsterdam	5 „	87¼	„	87⅜	87⅜
Dito Nationale 1854	5 „	78⅝	„	78¾	78 11/16
Dito dito	2½ „	39 13/16	„	39⅞	
Weener Bankaktiën	*f*	1118	„		
Dito Aand. fl. 250, 1839	„		„		
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.	336	„		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			„		
Napels, Cert. bij *L en B.*	5 „		„		
Dito bij *Rotschild*	5 „		„		
Denemarken, Obl. te Lond.	5 „		„		
Dito	3 „		„		
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 „	99¾	„		
Dito 1839 van £ 100	5 „	99⅛	„		
Dito 1843 „ „ 100	5 „	99⅛	„		
Dito 1852	4½ „	94½	„		
Sardinië	5 „		„		
Peru, Geldl. 1854	4½ „		„		
Dito te Parijs	„		„		
Ecuador, Oblig. 1855	1 „	16⅜	„	17⅛	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	5 „		„		
Dito Uitgestelde	2½ „	14 9/16	„	14⅝	
Grenada, Obligatiën	3½ „	18 5/16	„	18 7/16	18 5/16
Dito Uitgestelde		5¾	„		
Mexiko, dito	3 „	18 7/16	„	18½	
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A	*f*		„		
Dito dito Lr. B	„		„		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.		„		
Amerik. Bank-Aktiën			„		
Illinois Spoorw. Aandeelen		77½	„		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	85¼	„		
Louisiana	5 „		„		
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 „	3 11/16	„	3¾	

Handel-Maatschappij kontant 142; Russische Spoorweg doorgef. 245, ½; Hypotheek 4½ pCt. 90½; Fr.-Oost. Spoorw.-Oblig. bij Hope 3 pCt. 132½.

Oostenrijksche fondsen sluiten minder willig. Overigens is de markt prijshoudend.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 3½ pCt., Diskonto 3½ pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 23 Nov. België 2½ pc. 56.87½; 4½ pc.

99.75; Metal. 82.75p; Nation. 83.25; Spanje 1½ pc. 29.87½; 3 pc. 41.62½p.

PARIJS, 23 Nov. Rente kont. 4½ pc. 97.—, op tijd 3 pc. 74.55; Credit mobilier —; Fr.-Oost. Spoorw. 651; Spanje 1½ pc. 30¾; 3 pc. 42; Rom. Leening —.

LONDEN, 23 Nov. Cons. 98¼; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 20⅛; 4½ pc. Peru 93¼; 3 pc. id. 74¼; 4½ pc. id. doll. bonds 83¼. Grenada uitgest. 5¾; id. werkelijke 20⅝; 5 pc. Venezuela 41¼; 2¼ pc. id. 15½; 5 pc. Port. 47¼, 3 pc. Spanje 47½; 1½ pc. id, 30¾; Amortiz. 6⅛. Coupons 10¼; 4½ pc. Russen 104; 5 pc. id. 113¾; 2½ pc. Holland 66¼; 4 pc. id. 101; Illinois Shares 76; id. 7 pc. Oblig. 82; Sardinië 95; Ecuador 16¾.

WEENEN, 23 Nov. Met. 5 pc. 86.20; Nat. 86.50; Bank-Aktiën 981; Noord-Bahn akt. 174; Credit Anst. 247; O.-Fr. Spoorw. akt. 263; Lomb.-Venetiaans. 129.—; Nieuwe 100; Wissel op Londen 3/m. 10.24; Goud 1¾; Zilver —.

BERLIJN, 23 Nov. Stiegl. 5de serie 103¾; 6de id. 108¼; Rusland 5 pc. 111¼; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100¼; Wissel op Londen 2/m. 6 th. 20⅜, Parijs 79⅝, Hamburg 151⅛, Amst. 142⅜, Petersburg 98⅝, Diskonto 5.

HAMBURG, 23 Nov. Mexikanen 4⅜, Spanje 3 pc, 39; 1½ pc. 28⅞, Rusland 5 pc. 106½, 4½ pc. —, Vereinsbank 97¾, Noord-Duits. bank 87⅞. Wissel op Londen 3/m. 13.04; Amsterd. 35.70, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 23 Nov. Metalliek 5 pc. 81⅝, Spanje 3 pc. 40⅞; 1½ pc. 30, Wissel op Londen 117, Weenen 120; Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 5.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	f 5 5⁄16	2/m. Livorno	f 39⅛
Zigt "	" 56 1⁄16	" Napels	" 80¼
2/m. Bordeaux	" 55¼	3/m. Petersburg	" 1.70
½/m. "	" 55⅝	6/w. Weenen	" 112
3/m. Madrid	" 238	" Augsburg	" 35½
" Cadix	" 240	" Frankfort	" 99
" Sevilië	" 237	2/m. Hamburg	" 34 13⁄16
" Bilbao	" 237	Zigt "	" 35 1⁄16
" Lissabon	" 40⅞	2/m. Londen	" 11.65
" Porto	" 40⅞	Zigt "	" 11.72½
2/m. Genua	" 45¾	Rotterdam	" ⅛

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 23 Nov. Tarwe: 165/2 ℔ ℔ jarige Hoogl. Kleefsche f 320. 164/2 ℔ n. dito f 310; 165/2 ℔ j. Kleefsche f 310; 162/2 ℔ roode Koningsberger f 300; 162/2 ℔ n. Bovenl. Ris f 295.

SCHIEDAM, 23 Nov. Rogge. Verkocht: 144/2, 145/2 ℔ Archangel f 178, 180 6/w.; 147/2 ℔ Koersche f 197 6/w., f 198 3/m. — Gerst: 129/2 ℔ Koersche f 186 6/w., 187 3/m. — Spoeling f 1,70 per ketel.

STADSNIEUWS.

237ste Staats-Loterij. (Prijzen van f 1000 en daarboven). 2de Klasse, 3de Lijst: N°. 4096 en 5504 ieder f 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 November.

GETROUWD (18 Nov.): P. Oudenhoven met A. G. J. Rault.

BEVALLEN (20 Nov.): C. M. Lob, geb. Benjamins, Z. — F. C. Reesse, geb. Jansen, D.

OVERLEDEN (19 Nov.): W. C. Hansen, wed. J. Kost, 68 j. (20 Nov.): A. van der Maas, wed. J. H. Heman, 57 j. — M. T. A. de Neff, 3½ m.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 22 November, in het O. Z. Heeren-Logement.

1. Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, SS 380; f 15000, f 2200, B. Langerhuizen. — 2. Zeepziederij *de Groote Keizerskroon*, met Woonhuis, Pakhuis en Erve, N. Z. Voorburgwal, L 443 en 444; f 10800, Opgehouden. — 3. Huis, Achterhuis en Erve, Staalstraat, C 365 en 366; f 4650, f 600, T. J. van Campen. — 4. Huis en Erve, Vinkenstraat, UU 512; f 2625, f 100, Denzelfden. — 5. Dito, Leidsche Kruisstraat, CC 124; f 2400, f 2, B. Keuch. — 6. Dito, Groote Kattenburgerstraat, T 775; f 1725, f 7, T. J. van Campen. — 7. Huis, Achterhuis en Erve, tweede Anjeliersdwarsstraat, OO 158 en 543; f 1300, f 20, Opgehouden. — 8. Huis en Erve, Ridderstraat, N 253, en twee Achterhuizen, in de tweede Ridderdwarsstraat, N 345 en 346; f 1700, f 100, P. Subiese. — 9. Huis en Erve, Ridderstraat, N 210; f 1225, f 100, H. R. Nieuwensteed. — 10. Huis, Werkplaats en Erve, Anjeliersgracht, OO 364*a*; niet geveild. — 11. Huis en Erve, Anjeliersgracht, in den Lakmoesgang, OO 365; Dito — 12. Dito, Egelantierstraat, NN 145; f 562, f 25, C. Oostendorp. — 13. Dito, Bakkerstraat, Y 471; f 1425, T. J. van Campen. — 14. Twee Huizen en Erven, Tuinstraat, OO 174 en 175; f 600, Denzelfden. — 15. Dito, Laurierstraat, FF 148 en 149; f 675, f 25, J. H. Richard. — 16. Huis en Erve, Paardenstraat, in den Lange Aartegang, Y 421; f 520, f 30, T. J. van Campen. — 17. Dito, Baafjessteeg, H 122; f 887, f 50, P. D. Lusink. — 18. Dito, Laurierstraat, in den Klokkengang, FF 110; f 300, f 10, Opgehouden. — 19. Huis, Achterhuis en Erven, 2de Looijersdwarsstraat, GG 349 en 350; f 700, f 175, P. Baay, Jr. — 20. Huis en Erve, Achtergracht, Z 808; f 4050, f 5, Opgehouden. — 21. Dito, bezijden het Paleis, E 526; f 4200, f 200, P. Subiese. — 22. Huis, Tuin en Erve, Haarlemmerdijk, TT 425 f 6800, f 7, J. G. Freijer. — 23. Huis, Achterhuis en Erve, Nieuwendijk, L 86, f 3100, B. Keuch. — 24. Huis en Erve, Prinsengracht, W 742; niet geveild. — 25. Huis, Achterhuis en Erven, Weesper Kerkstraat, W 312 en 313; f 3000, f 125, P. Subiese. — 26. Huis en Erve, Halsteeg, J 84; f 3600, f 400, A. Schumacher — 27. Huis, Achterhuis en Erve, Egelantierstraat, NN 312; f 1000, f 1, L. Hartgerink. — 28. Huis en Erve, Reguliersdwarsstraat, X 277; f 2550, f 150, A. Nieuwenhuys. — 29. Huis, Tuin en Erve, Anjeliersgracht, OO 654; f 2275, F. Reysenbach. — 30. Huis en Erve, Gouwenaarsteeg bij den Nieuwendijk, L 792; f 850, P. D. Lusink. — 31. Twee Huizen en Erven, Looijersgracht, GG 427 en 428; f 430, G. van Heerde. — 32. Huis en Erve, Jonkerstraat, N 94; f 737, J. J. Evers. — 33. Twee Huizen en Erven, Lindengracht, OO 256 en 257; f 480, P. D. Lusink. — 34. Huis, twee Loodsen en Tuingrond, aan den Overtoom bij het Gesticht *de Eendragt*, J 103 à 105; f 1400, f 30, J. A. Koppe.

Advertentiën.

(792) GETROUWD:

G. J. B. WINKELHAGEN

Weduwenaar van A. M. DE VOYS,

met

M. M. M. TIMMERMAN.

AMSTERDAM, 24 November 1858.

Bevallen van een *ZOON*, F. L. M. H. BOVENS, Echtgenoote van

J. B. A. VAN BASTEN BATENBURG.

LICHTENVOORDE, 19 November 1858. (781)

(790) Op heden overleed alhier, in den ouderdom van 63 jaren, onze geliefde Vader en Behuwdvader JOHANNES BAPTISTA BECCARI, na eene kortstondige ongesteldheid van slechts weinige dagen, en na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der stervenden.

HAARLEM, den 21 November 1858. — P. J. F. BECCARI. M. J. BECCARI, RIJNIERSE.

(789) Heden overleed alhier in den ouderdom van bijna 83 jaren, mijn veelgeliefde Echtgenoot, de Heer JOANNES NICOLAUS WALTER.

AMSTERDAM, 23 November 1858. — M. A. WALTER, HEINTZEN.

Wegens de uitgebreidheid der betrekkingen, gelieve men deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aantenemen.

Een R. C. Hulponderwijzer, geëxamineerd in het Fransch en Hoogduitsch en in staat het Engelsch te onderwijzen, wenscht ten spoedigste verplaatst te worden. Adres *franko* Letter P. aan het Bureau dezer Courant. (783)

(791) Op Maandag den 29 November 1858, en volgende dagen, zal de Boekverkooper J. W. VAN LEEUWEN te Leyden, verkoopen: Eene kleine Verzameling van Godgeleerde, Regtsgeleerde, Geneeskundige, Grieksche en Latijnsche Schrijvers, **Taal- en Dichtkundige Boeken**, waaronder bijzonder de **Regtsgeleerdheid** en **Geneeskunde** uitmunten. De Geneeskundige werken zullen verkocht worden op Woensdag 1 December.

Op *franco* aanvragen zijn nog Catalogussen te bekomen.

(794) Bij den Boekhandelaar J. S. DE HAAS, Amsterdam, is verschenen:

Dr D. KOORDERS

EN

DE KATHOLIEK.

(Godsdienstig Geschied- en Letterkundig Maandschrift.)

of:

DE VRIJHEIDS-QUAESTIE.

DOOR

EEN DENKEND KATHOLIEK.

Prijs f 1.50.

Voor rekening van den schrijver.

Brabender's Verbeterde Alizarin-Inkt

is volkomen vrij van zuren, zoodat de Stalen Pennen er niet door worden aangedaan, ze vloeit gemakkelijk uit de Pen, is bij den aanvang niet zoo bleek als andere Inktsoorten en verandert zeer spoedig in het schoonst zwart. Ze verdikt niet, noch in de Pen, noch in de Inktkoker en beschimmelt nooit.

Ondanks hare vloeibaarheid is deze Alizarin-Inkt tevens voor Copieer-Inkt uitmuntend geschikt.

Prijs 60, 40, 30 en 20 Cts. het Glazen Tonnetje.

Roode en blaauwe Inkt

brillant van kleur en goed vloeibaar, het Fleschje 20 Ct.

J. ALEXANDERS

RESERVOIR-PEN

is de gemakkelijkste en aangenaamste Pen voor allen die eene ligte en loopende hand schrijven.

Het ½ gros-doosje 75 Ct.

Ook zijn weder voorhanden de zoo gezochte **LOTT'S CORRESPONDENTIE-PENNEN** N°. of driegaatjespen, verder N°. 417 en N°. 0118 in gros-doosjes gepakt.

Te verkrijgen in het Hoofddépôt **VERKOOPHUIS** en in zijne bekende Dépôts in de Provinciën.

UISLUITEND DÉPOT VOOR DEZE PROVINCIE

van ERARD'S en AUCHER'S Piano's, en Orgel-Melodiums van ALEXANDRE PERE et FILS te Parijs, bij

W. L. Straatman, Rijnstraat, 43, Arnhem.

De ondergeteekende heeft de eer het geëerde kunstminnend publiek te annonceren, dat hij van de bovengenoemde Huizen (waarvan hij de eenige Correspondent in deze Provincie is) heeft ontvangen een **vijf en twintigtal INSTRUMENTEN**, waaronder de meeste ERARD PIANO'S alle van ZEVEN OCTAVEN en verschillende Soorten zijn, welke voor de minst mogelijke prijzen, en met zijne gewone Garantie kunnen verkocht worden.

ARNHEM, 23 November 1858. — W. L. STRAATMAN.

PS. Belast zich met het **stemmen** en **repareren** van PIANO'S enz.

Drukkerij en Boekhandel van P. N. VERHOEVEN, te 's Bosch

Voor f 11.00 in plaats van f 27.00.

DE WERKEN VAN DEN KANUNNIK

C. VON SCHMID,

naar de laatste oorspronkelijke hoogduitsche uitgave, door J. J. VAN DER LINDE.

18 deelen in-12. Met Platen en Houtgravuren.

Wie kent den grooten Volksschrijver VON SCHMIDT niet? In alle landen en talen bezit men de werken van dien waarlijk populairen man; en eenstemmig is het oordeel, dat die leerzame geschriften nog niet overtroffen zijn. Ze behooren dan ook niet alleen te huis in Leesbibliotheken, maar in elken huisselijken kring en verschaffen eene aangename en tevens nuttige uitspanning.

Het eerste deel dezer werken was sedert eenigen tijd geheel uitverkocht; doch door het bijdrukken van hetzelve is de tegenwoordige eigenaar van dat werk weder in de gelegenheid eenige kompleete exemplaren te bezorgen, welke hij aan de eerstvragenden nog aan den verminderden prijs van **elf gulden** zal afleveren.

Afzonderlijke deelen (het *tweede* en *derde*, welke nagenoeg uitverkocht zijn, uitgezonderd) zijn te bekomen voor 75 Cts. in plaats van f 1.50.

Men kan deze werken ook bekomen bij alle Boekhandelaren.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.